

مجموعه صورت‌های مالی که توسط شرکت‌ها ارائه می‌شود، حاکی از وقوع هزاران مبادله و رویداد یا گزارش میلیون‌ها ریال پول است. سوابق و جزئیات این مبادلات و رویدادها در دفاتر روزنامه، کل و معین به تفصیل ثبت‌شده و سپس طبقه‌بندی و تلخیص می‌شوند و عصاره این مبادلات و رویدادها به صورت، صورت‌های مالی تهیه و ارائه می‌شود.

در حال حاضر برای تحقق هدف‌های گزارش‌گری مالی، صورت‌های مالی اساسی زیر تهیه و ارائه می‌شوند:

- 1) ترازنامه یا صورت وضعیت مالی، که خلاصه وضعیت مالی یک موسسه را در یک تاریخ معین نشان می‌دهد.
- 2) صورت حساب سود و زیان، که خلاصه نتایج عملیات یک شرکت را در یک دوره مالی نشان می‌دهد.
- 3) صورت حساب گردش وجوه نقد، که خلاصه تامین منابع مالی یک موسسه و چگونگی استفاده از آن (مصارف) را در فعالیت‌های سرمایه‌گذاری در یک دوره مالی نشان می‌دهد.
- 4) صورت حساب سود و زیان انباشته، که نشان‌دهنده افزایش یا کاهش در سودهای انباشته یک موسسه ناشی از فعالیت‌های تولیدی و غیر تولیدی در یک دوره مالی می‌باشد.

1. ترازنامه

ترازنامه صورتی است که اطلاعات مربوط به گزارش‌داری‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام موسسه را در پایان هر دوره مالی فراهم می‌کند. ترازنامه، موقعیت مالی یک موسسه را در یک زمان معین، که شامل داری‌ها، تعهدات اقتصادی موسسه (بدهی‌ها) و حقوق صاحبان سهام و مالکین یا سهامداران موسسه می‌باشد، نشان می‌دهد.

• اطلاعات ترازنامه

در ترازنامه، داری‌ها در سمت راست و کلیه بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام که جمع آنها معادل جمع داری‌ها است در سمت چپ نوشته می‌شوند.

در ترازنامه عمدتاً داری‌ها به ترتیب سرعت تبدیل به وجه نقد، بدهی‌ها بر اساس زمان سررسیدشان و واریز بدهی، و حقوق صاحبان سهام به ترتیب کاهش بقاء شان طبقه‌بندی و گزارش می‌شوند. بیشتر طبقه‌بندی‌های مورد استفاده در ترازنامه به شرح ذیل است:

- داری‌ها:

الف) داری‌های جاری (مانند وجوه نقد، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار کوتاه‌مدت، حساب‌های دریافتی، موجودی‌های کالا و پیش پرداختها).

ب) سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت

ج) اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات (داری‌های ثابت)

د) داری‌های نامشهود (مانند حق اختراع، حق تألیف، سرقفلی)

ه) سایر داری‌ها و مخارج انتقالی به دوره‌های آتی

- بدهی‌ها:

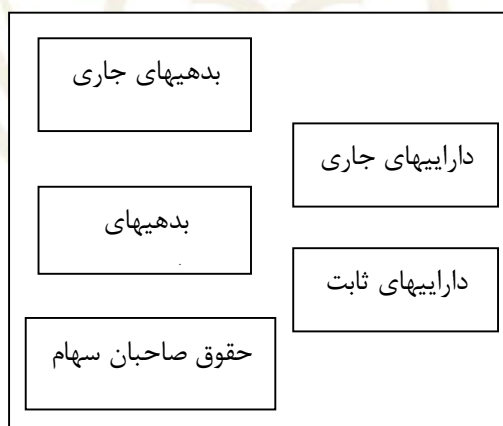
- الف) بدهی‌های جاری (مانند حساب‌های پرداختی، اسناد پرداختی، حقوق و دستمزد پرداختی، بدهی‌های معوق، پیش‌دریافت‌ها و حصة جاری بدهی‌های بلند مدت)
- ب) بدهی‌های بلند مدت (مانند اوراق مشارکت، وام‌های بلند مدت و ...)

- حقوق صاحبان سهام:

- الف) سرمایه سهام عادی
- ب) افزایش سرمایه پرداخت شده
- ج) صرف سهام عادی
- د) اندوخته‌ها
- ه) سود (زیان) انباشته

ترازنامه

در طرف چپ، منابع مالی نوشته می‌شوند که به دو دسته تقسیم می‌شوند. این مقادیر را بستانکاران و صاحبان سهام تامین می‌کنند.

در طرف راست، تمام اقلامی که دارای ارزش است و سازمان این مقادیر را در امور و فعالیت‌های سودآور سرمایه‌گذاری کرده است نوشته می‌شود.

ü در زیر نمونه صورت سود و زیان واقعی شرکت... آورده شده است.

شرکت			صورت سود و زیان		
برای سال مالی منتهی به ۳۰ اسفند ماه ۱۳۸۳					
ردیف	توضیحات	۱۳۸۳	۱۳۸۲	تغییرات	
		ریال	ریال		
۲۵	فروش خالص	۸۱۱,۷۲۷,۲۲۷,۷۹۹	۶۶۱,۷۳۵,۴۰۸,۴۵۴		
۲۶	بهای تمام شده کالای فروش رفته	(۵۲۱,۴۸۸,۴۵۵,۸۶۳)	(۳۲۶,۶۵۲,۷۲۶,۴۲۸)		
	سود ناخالص	۲۹۰,۲۳۸,۷۷۱,۹۳۶	۳۳۵,۰۸۲,۶۸۲,۰۲۶		
۲۷	کسر می شود خالص هزینه های عملیاتی؛ هزینه های فروش، اداری و عمومی	(۴۱,۱۴۶,۳۳۰,۴۲۵)	(۳۱,۵۴۰,۲۷۵,۸۱۲)		
۲۸	خالص سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی	۲,۰۶۶,۵۷۷,۶۲۰	۲,۷۲۱,۷۷۶,۶۳۲		
	سود عملیاتی	(۵۴,۰۳۹,۰۸۳,۸۱۹)	۱۸۰,۰۱۱,۱۷۲,۸۴۰		
۲۹	افزایش (کسر) می شود؛ هزینه های مالی	(۴,۴۵۵,۲۳۳,۸۱۰)	(۳,۴۸۸,۳۲۷,۷۸۷)		
۳۰	خالص سایر درآمدهای غیر عملیاتی	۱۱,۳۳۳,۷۰۲,۸۵۰	۸,۱۸۸,۴۴۲,۰۳۸		
	سود قبل از کسر مالیات	۴,۸۲۹,۴۸۱,۰۴۰	۴,۶۹۹,۲۷۲,۸۵۱		
۳۱	مالیات	(۲۴۱,۲۱۸,۶۰۰,۶۷۱)	(۱۸۲,۸۹۰,۵۰۲,۸۵۹)		
	سود خالص	(۲۳۶,۳۸۹,۱۱۹,۶۳۱)	(۳۷,۱۸۶,۲۲۸,۶۶۶)		
	سود خالص	۱۸۷,۲۹۰,۰۸۱,۴۱۷	۱۴۷,۷۰۴,۱۵۵,۱۲۳		
گروه حساب سود انباشته					
	سود خالص	۱۸۷,۲۹۰,۰۸۱,۴۱۷	۱۴۷,۷۰۴,۱۵۵,۱۲۳		
	سود انباشته در ابتدای سال	۴۲,۲۰۷,۰۸۲,۳۰۲	۲۸,۱۸۶,۷۲۲,۶۱۶		
۳۱	خالص تعدیلات سنواتی	-	(۵,۷۸۳,۷۹۶,۰۰۷)		
	مانده سود انباشته تعدیل شده ابتدای سال	۴۲,۲۰۷,۰۸۲,۳۰۲	۲۲,۴۰۲,۹۲۶,۶۰۹		
	سود قابل تخصیص	۲۳۱,۴۹۷,۱۶۴,۶۱۹	۱۷۰,۰۱۷,۰۸۳,۳۰۲		
۱۸	تخصیص سود؛ سود سهام پیشنهادی	(۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)	(۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)		
	پاداش هیات مدیره	-	(۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)		
	سود انباشته در پایان سال	۲۳۱,۴۹۷,۱۶۴,۶۱۹	۴۴,۳۰۷,۰۸۳,۳۰۲		

یادداشتها ی توضیحی ۳۷۵۱ مترج در صفحات ۶۵ تا ۶۷ جزء لاینفک صورت های مالی است.

-۲-

3. صورت جریان‌های نقدی

گردش نقدینگی در شرکت در طول یکسال بوسیله صورت جریان‌های نقدی اندازه‌گیری می‌شود. خصوصیت مهم این صورت مالی این است که منابع و مصارف وجوه نقد را در طول یکسال دقیقاً تعیین می‌کند. صورت گردش وجوه نقد براساس اطلاعات موجود در صورت سود و زیان و ترازنامه محاسبه می‌شود. افراد مختلف به منظور شناخت وضعیت مالی و عملکردی شرکت به اطلاعات منعکس در صورت‌های مالی علاقمندند که این افراد را بطور کلی می‌توان به صورت زیر دسته بندی کرد.

1- **بستانکاران کوتاه‌مدت:** برای این افراد وضعیت نقدینگی شرکت به منظور تعیین توان شرکت در بازپرداخت تعهدات کوتاه‌مدت خود مهم می‌باشد.

2- **وام‌دهندگان و دارندگان اوراق مشارکت شرکت‌ها (بستانکاران بلند مدت):** برای این افراد تداوم فعالیت شرکت مهم است. یعنی اینکه شرکت بتواند در سالهای آتی اصل و فرع بدهی خود را بپردازد. برای اندازه‌گیری تداوم فعالیت شرکت این افراد باید به سودآوری آتی و ریسک شرکت توجه کنند.

3- **سهامداران شرکت:** برای این افراد نیز تداوم فعالیت، سودآوری و ریسک شرکت مهم می‌باشد. سرمایه‌گذاران بایستی تا اندازه زیادی به صورت‌های مالی چاپ شده در گزارش‌های سالانه و گزارش‌های میان دوره‌ای اتکا کنند. در مورد شرکت‌های سهامی عام پذیرفته شده در بورس، اطلاعات اضافی ابتدا به بورس اوراق بهادار ارائه شده و سپس در دسترس عموم قرار می‌گیرد.

4- **مدیریت شرکت:** مدیریت شرکت ضمن دارا بودن مسئولیت اداره شرکت در برابر افراد فوق نیز مسئول می‌باشد. بنابراین به منظور برنامه‌ریزی، آگاهی از نتایج تصمیمات گذشته و شناخت ضعف و قوت‌های شرکت نیاز به اطلاعات مالی دارد.

در زیر نمونه صورت جریان وجوه نقد شرکت ... آورده شده است.

شرکت
صورت جریان وجوه نقد
برای سال مالی منتهی به ۳۰ اسفند ماه ۱۳۸۳

سال ۱۳۸۲		سال ۱۳۸۳		یادداشت
ریال	ریال	ریال	ریال	
۱۲۱,۳۳۲,۳۲۹,۳۸۲	۲۸۵,۴۱۶,۲۷۲,۶۸۶			۲۲
				فعالیت‌های عملیاتی :
				جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی
				بازده سرمایه‌گذاریها و سود پرداختی بابت تامین مالی :
۴۵,۷۴۳,۷۱۴	۲۸۵,۰۸۰,۳۳۸			سود دریافتی بابت سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت
۳,۰۳۳,۷۲۳	۱,۵۸۷,۳۵۵,۷۹۳			سود دریافتی بابت سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلند مدت
۱۶,۷۸۷,۵۰۰,۰۰۰	۵۶۵,۰۰۰,۰۰۰			سود دریافتی بابت تسهیلات اعطایی
(۱۲,۳۱۰,۵۲۹,۸۳۲)	(۱۲,۲۷۰,۵۸۲,۸۴۶)			سود پرداختی بابت تسهیلات مالی
(۱۰۶,۳۱۹,۰۹۸,۵۴۶)	(۱۰۹,۰۱۱,۶۸۶,۵۰۶)			سود سهام پرداختی
-	۹۹۵,۵۰۰			سود سهام دریافتی
				جریان خالص خروج وجه نقد ناشی از بازده سرمایه‌گذاریها و سود پرداختی بابت تامین مالی
(۱۰۱,۳۲۹,۰۱۰,۳۴۱)	(۱۱۵,۷۵۸,۸۲۷,۵۲۱)			مسایسات بر درآمد :
				مسایسات بر درآمد پرداختی
(۱۵,۷۰۱,۶۰۴,۶۴۱)	(۲۲,۱۷۵,۰۲۰,۸۱۱)			فعالیت‌های سرمایه‌گذاری :
				وجوه پرداختی بابت تحصیل سرمایه‌گذاری بلند مدت
(۱۷۷,۷۰۵,۵۹۹,۲۶۳)	(۲۰,۳۲۵,۴۴۶,۸۸۳)			وجوه پرداختی بابت خرید دارایی‌های ثابت مشهود
(۷۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)	(۷۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)			وجوه پرداختی بابت سرمایه‌گذاری کوتاه مدت
(۲,۱۸۴,۴۴۷,۳۱۲)	(۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)			وجوه پرداختی بابت سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت
(۱۰,۰۰۰,۰۰۰)	(۲۷۶,۴۶۷,۳۳۹)			وجوه پرداختی بابت افزایش سایر داراییها
۶۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰			وجوه دریافتی بابت اصل سرمایه‌گذاری کوتاه مدت
۱,۷۸۳,۰۴۳,۸۹۸	-			وجوه دریافتی بابت اصل سرمایه‌گذاری بلند مدت
۹۶۷,۲۰۰,۰۰۰	-			وجوه حاصل از فروش سرمایه‌گذاری بلند مدت
۵۰,۰۹۷,۵۰۰	۲,۰۹۹,۸۴۱,۳۹۰			وجوه حاصل از فروش داراییهای ثابت مشهود
(۱۷۴,۶۳۹,۰۰۵,۱۷۹)	(۲۵۱,۸۷۲,۴۲۸,۲۳۲)			جریان خالص خروج وجه نقد ناشی از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
(۱۷۰,۳۹۱,۳۹۰,۶۷۹)	(۱۰۴,۴۸۱,۸۱۴,۱۸۶)			جریان خالص خروج وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی
				فعالیت‌های تامین مالی :
				دریافت تسهیلات مالی
۳۱۱,۷۱۴,۶۴۸,۳۱۹	۴۰۳,۵۰۱,۴۷۵,۰۰۰			باز پرداخت اصل تسهیلات مالی دریافتی
(۱۲۳,۵۶۹,۸۰۰,۰۰۰)	(۲۸۷,۲۲۴,۳۹۲,۸۹۲)			جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت‌های تامین مالی
۱۸۸,۱۴۴,۸۴۸,۳۱۹	۱۱۶,۰۷۷,۰۸۲,۰۰۸			خالص افزایش در وجه نقد
۱۷,۷۵۳,۵۵۷,۶۴۰	۱۱,۵۸۷,۳۶۷,۸۲۲			مانده وجه نقد در ابتدای سال
۲۹,۸۵۳,۵۴۱,۶۳۱	۴۷,۰۷۰,۹۹,۲۷۱			مانده وجه نقد در پایان سال
۴۷,۷۰۷,۰۹۹,۱۷۱	۵۹,۳۹۴,۳۶۷,۰۹۳			

یادداشت‌های توضیحی آنرا ۳۷ مندرج در صفحات ۴ تا ۶ جزء لاینفک صورت‌های مالی است.

-۳-